

Демократичне суспільство та його цінності

4

Матеріали розділу 4.

«ДЕМОКРАТИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ЙОГО ЦІННОСТІ»

знайомлять учнів з основними
засадами і цінностями демократичної
держави та громадянського суспільства.
Розділ включає 10 тем і практичні заняття
у рубриці «Майстерня громадянина».

Важливими частинами розділу є теми, присвячені життю і урядуванню шкільної громади, створенню правил шкільного життя, організації та діяльності дитячих та молодіжних громадських об'єднань, дослідженню молоддю проблем місцевої громади та впливу молодих людей на вирішення місцевих проблем.

У темі 4.1. «Що таке демократія» учні пригадають, коли і як виникає демократія, якими є її ознаки, з'ясують, у чому полягає цінність демократії та за яких умов можливе її існування. Це дозволить визначити позицію кожного щодо демократії та демократичних процедур. Вивчення теми сприятиме формуванню власних суджень, оцінок та ставленню до ключових понять: демократія, плюралізм, безпосередня демократія, представницька демократія.

Зміст цієї теми розкривається у таких *модулях*:

1. Коли і як виникає демократія.
2. В чому полягає цінність демократії.
3. За яких умов можливе стабільне існування демократії.

Тема 4.2. «Як демократичні процедури забезпечують народовладдя у демократичній державі» висвітлює, як за допомогою інститутів демократії та демократичних процедур реалізовується участь громадян в управлінні демократичною державою. Вивчення цієї теми сприятиме розумінню важливих понять: демократія — народовладдя, інститути демократії, демократичні процедури, пряма та представницька демократія, опозиція, «більшість» та «меншість».

Ця тема складається з таких *модулів*:

1. Якими є умови здійснення народовладдя в Україні.
2. Чому важливо дотримуватися принципів виборчого права.
3. Яким чином взаємодіють більшість та меншість при здійсненні народовладдя.

У темі 4.3. «Яку роль відіграють політичні партії та громадські організації у розвитку демократії» учні досліджуватимуть правовий статус політичних партій та громадських організацій і рухів, мету їхнього створення і діяльності та вплив на розвиток демократії в Україні.

Модулі цієї теми:

1. Що таке політична партія і яким є правовий статус політичних партій в Україні?
2. Діяльність та вплив політичних партій на демократію.
3. Діяльність та вплив громадських організацій, об'єднань та рухів на суспільно-політичне життя України.

Тема 4.4. «Що таке громадянське суспільство і яка роль у ньому належить правовій державі» розкриває сутність громадянського суспільства, та яку роль у ньому відіграє правова держава. Важливим буде розуміння того, яку користь несе людям формування громадянського суспільства, дія його інституцій, правової держави на основі верховенства права.

У темі містяться такі модулі:

1. Що таке громадянське суспільство. Якими є його ознаки та функції.
2. Якою є роль громадян у становленні й функціонуванні громадянського суспільства.
3. Яку роль виконує правова держава у громадянському суспільстві?

У темі 4.5. **«Якими є умови та форми активної громадянської участі у житті суспільства»** розглядається активна участь громадян у житті суспільства і держави. Різноманітні форми роботи допоможуть старшокласникам краще зрозуміти такі поняття та суспільні явища як: демократичний громадянин, культура громадянськості, активна громадянська позиція, соціальна згуртованість, солідарність та взаємодія людей у суспільстві, форми соціальної активності громадян.

Ця тема включає такі модулі:

1. Хто такий демократичний громадянин?
2. Якими є форми соціальної активності громадян?

Тема 4.6. «Яку роль відіграє громада в житті людини, суспільства і держави» допоможе зрозуміти сутність поняття «громада», а також розкриє значення громади в житті людини, покаже її вплив на державу і суспільство. Учнівська молодь отримає змогу визначити, чи є громадами спільноти, до яких вона належить, поміркувати про взаємозв'язок людини, громади, держави і суспільства.

Зміст теми розкривається у таких модулях:

1. Що таке громада.
2. Роль громади в житті людини, суспільства, держави.

У темі 4.7. **«Як громада реалізує та захищає свої права і законні інтереси»** мова йде про те, якими шляхами і засобами громада може захищати свої права та законні інтереси, як можуть громадяни впливати на вирішення проблем місцевої громади. Ключові поняття: форми громадських дій, механізми реалізації прав та інтересів громади, громадські слухання.

Ця тема складається з модулів:

1. Можливості захисту інтересів громади.
2. Форми впливу на вирішення проблем громади.

Тема 4.8. «Як захищати власні інтереси. Адвокація. Лобізм» присвячена з'ясуванню сутності таких форм громадянської активності як адвокація та лобіювання. Її мета — полегшити ваше розуміння причин, видів і проявів корупції, а також засвоєнню таких термінів, як адвокація, лобізм, корупція, хабар.

Модулі цієї теми:

1. Як добиватися свого?
2. Як організувати кампанію з адвокації.

З теми 4.9. «Як живе і урядується шкільна громада» старшокласники дізнаються, як школа може стати територією учнівського самоврядування, сприяючи формуванню демократичної культури — основі розвитку громадянського суспільства.

Тема містить такі модулі:

1. Як взаємодія учнів, учителів, батьків, шкільної адміністрації сприяє організації шкільного життя.
2. Як відбувається врядування та управління школою.
3. Створюємо шкільні правила разом.

У темі 4.10. **«Як і для чого створюються і діють дитячі й молодіжні громадські об'єднання?»** розкриваються ключові поняття: свобода асоціацій, дитячі й молодіжні об'єднання і рухи та обґрунтовується важливість створення дитячих і молодіжних громадських організацій для розвитку громадянського суспільства.

Тема включає модулі:

1. Дитячі й молодіжні об'єднання і рухи в Україні.
2. Як створити молодіжну громадську організацію?

Майстерня громадянина – практичне заняття до розділу, котре має на меті допомогти учням усвідомити важливість участі молоді у житті місцевої громади, а саме: визначити та аналізувати проблеми місцевої громади, пояснювати, які права і можливості мають громадяни за законом, для вирішення місцевих проблем, створювати план дій для вирішення проблем місцевої громади. Обсяг та специфіка використання модулів практичного заняття визначаються залежно від навчально-виховної ситуації у класі, школі, соціокультурних характеристик місцевої громади.

Модулі практичного заняття:

1. Як молодь може дослідити проблеми в житті громади.
2. Як молоді мешканці громади можуть впливати на вирішення місцевих проблем.

Роботу над Розділом завершує підсумкове оцінювання, яке дає змогу учням продемонструвати набути знання, уміння та ціннісні орієнтири, пов'язані з демократичним суспільством.